

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить що тижня
В Вінніпегу, Ман. (Канада), під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізівський.
Передплата виносить \$2.00 на рік, за границю так само.

"ROBOTCHYJ NAROD"

(THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by

THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:

"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Редакція за оголошення не відповідає.

Здвигом організацію!

Переглядаючи справозданя П. З. про стан нашої організації, серце кровію обливається, від жалю, яка була наша організація два роки тому назад, а яка тепер. Тоді числялось в наших рядах тисячі борців, а тепер заледво чотири сотки. Але як взіємо на увагу те, що в зимі і того не було, то тепер все-ж таки далеко ліпше. Гірші часи минули, і ми знов набираємо сили і енергії до відбудовання нашої партії.

Але щоб не було в друге занепаду, ми маємо добре зрозуміти усі причини його і усунути все, щоб могло знов його викликати. Першою причиною се було перхрещуване нас з соціалістичної партії на соціал-демократичну. Багато товаришів поколотилось, бо були ще за молоді в політці. Сим скористав Кремар і довгий час розсівав між нами сім'я роздорів, аби не дати українському робітництву сполучитись в одну Федерацію.

Друга причина, се зрада провідарів на Заході. Деморалізовані Кремаром вони цілою гурмою пішли в службу до него, яко агенти від лотів, а наряд лишився цілковито без проводу.

Третя причина се те, що ми вірамо кождому на слово, не дізнавшись чи правду той каже чи ні, що ми не відокремлюємо себе цілковито від того українського буржуазного сьмітя що поверте капіталістами і понами розносить по наших хатах великі брехні на соціалістів.

Ми само раз на завжди зрозуміти, що уся та низка газет, як „Укр. Голос", „Кан. Фарт", „Кан. Русин", і т. д. усі вони пишуть не сотворені речі на соціалістів, бо се їх обовязок робити заколот і недовіря робітників до провідників соціалізму, бо за се вони плачені.

А четверта причина, що час від часу слабне наша організація, се те, що ми хоч і вміємо організувати відділ, та не вміємо втримати так організації, щоб вона не розсипалась. Се є найголовніша причина, і доки ми не навчимося втримати свої організації, доти все будуть у нас такі розвали, який був минулої зими.

Гляньмо туди за границю у Стейти. Там наряд такогж самог духа як і ми в Канаді. Але подивіть ся, як остро вони тримають свої соціалістичні організації, кілько газет і книжок там розходить ся поміж наряд. Або другий край Німеччина. Чому там партія числять мільони членів, чому там соціалісти грясуть державою? Бо там теж остро поставлена організація.

Не треба далеко ходити, подивіть ся на наших консерватів, або лібералів. У них сталі організатори обидять Канаду день у день, не попускають ані на хвилю, щоб де ослабли їхні впливи.

Се все вчить нас, що організація потребує сталих організаторів. Як два роки тому взад було декілька рухливих хлопців на Заході. Бр. Колюмбін і Альберта були вкриті відділами, греміла слава наших гірників далеко поза Скелясті Гори! Рушав ся Якимів по Манітобі — воскресли були наші фермери. Зайшов був т. Крат до Кенора, заворушив ся був північний Саскечеван. Рухають ся тепер т. Гніда по Онтарії, жва Онтарію. Поріхав т. Ризюк західні кемпи, зайшов до Едмонтону і воскресла Федерація на Заході. Се все показує, що колаб ми мали сталих організаторів, хоч двохтрох і наша партія стояла би твердо і розростала би ея, а не підупадала.

Подивіть ся на Стейти. Там соціалістична партія має сталих плачених організаторів, котрі їдять по краю, організуючи народ. Окрім того кождий стан має окремих організаторів, також кождий повіт і кожде місце. Ст організатори набирають з собою копії книжок і газет, продають їх на мітингах і з того отримують ся, а що бракує, то докладають ся з колежти. Так робить ся скрізь по всіх краях, в усіх народів.

Ми організувались в соціалістичну партію, не ради того, аби лиш зватись соціалістами, а ле щоб здійснити той соціалізм! Ми зрозуміли, що в теперішнім житю, де головну ролю грає приватна-власність, житє може мати один на тисячу, а ми-ж хочемо добра рівного для всіх.

Здобудемо ми своє добро - соціалізм тоді, коли в краю будемо мати за собою політичну більшість. Богато праці положили — найже марно вона не пропаде.

Здвигом же нашу організацію. Не зневіряйтесь тим, що організованих є тільки 400 межі нами. Ті тисячі що голосували за нашими кандидатами, вони лишлись соціалістами і ввійдуть в нашу організацію і, зберуть ся всі бурлаки до одної хати."

Товариші! Кличемо до вас ле-б-ви не були, по фабриках, екстра генках, в копальнях, в лісах, чи на фармах — досить спати! Досить вилежуватись!

Організуйте і визнавайте відділи по цілій Канаді і дайте про се знати Федерації. Постарайтесь о сталих організаторів, розширьте соціалістичні книжки і газети в найтемічні закутки Канади, підтримуйте юні і істрайки, валіть ворога свого, будьте тайрами, а не покірливими вівцями!

Молотільня.

Розділ плодів.

Добре, я починаю розуміти, але як Ви се робите, що у Вас ані один з Ваших депутатів не краде те, що належить загалови?

„Який би він мав з того хосен?" відповів Іван. Чи міг би він сто мішків пшениці або сто голов цукру більше з'їсти? В него се ніхто не купить, бо кождий має тільки, кілько потребує. А коли навіть продав би для чужих крадь, то що зробив би з грішми? Землі він не купить бо земля належить загалови. Коли би хотів, покласти собі фабрику, то не знайшов би робітників, бо кождий з них працює у своїй фабриці, де він є нагом, а не пішов би за службу до чужого. Так виховав наш лад самих чесних людей."

Що Ви зробили із своїм королем і зго родиною? — І з ними мали ми щастє. Коли ми почали кроваву борбу против давного ладу, поїхав король із своєю родиною в німецькі гори на сьвіже повітре. Коли бачив, що ми завели вже новий порядок, сказав він: робіть собі, що хочете, ми вже лишмо ся тут. Але як мужики і робітники й в німецьких краях піднесли ся й завели порядок, то й король вхопив за плуг. Старий оре а принц поганяє коні. Оба тепер кажуть, що се дуже почесна робота."

Андрій мовчав і дивив ся на веселі і здорові лица, які его окружали. Поволи поволі почав він нагадувати собі своє давне житє. Він нагадав собі старого батька, що тільки тернів від дідича й на свою добру матір. „Браце, що стало ся з нашим батьком і з нашою мамою? Чи они бідні також дочекали сих часів повних щастя й справедливости, чи они вмерли у давні часі гіркої неволи? — „Батько і матір не мали щастя дочекати до сих нових часів. Они умерли із горя в коротці потім, як тебе машина, поломил а лікарі відрубали тобі одну ногу..."

Гірка дійсність.

„Мої бідні рідичи", закривав Андрій і збудив ся... Він не бачив вже ні машини, ні громадського гамбаря, ні Івана, ні тих інших людей. Він уздрів себе в своїй низькій хатинці, з поломаними ногами і руками коло своєї старенької матери, яка гірко плакала. Відтак стало ся; як Андрійов оновив Іван у оні; він не умер. Е-му відрубали одну ногу. Дідич не дав ему ні сотика за зго каліцтво. Але Андрій не пішов жебрати. Він навчив ся шевства і утримував рідичів аж до смерти. Андрій не забув ні сльози із свого пророчого сну. До него приходили люди і він всім оновив свій сон і переконував всіх, що так мусить стати ся. Він розумів що то не був сон, лише що такі гадки мав він підчас лихорадки, та що кождий людський чоловік, що бажає добра народови, мусить мати такі гадки. Були люди, що по зго словах трясли головою і казали: ніколи се не буде, що Ти кажеш. Але він відповів: „Кольє люди вандрували пішки, відтак їхали кінями а тепер їдять залізницею навкруг сьвіта. Кольє був робітник рабом у свого пана, відтак панщазняком у дідича а тепер плаченим робітником. Все розвиває ся скоро в теперішних часах і незабаром настає час нашого щастя, щастя мужиків і робітників, соціалістичний лад.

(Кінець).

Два сьвіти.

Тепер усюди на Поділю кипить завзята праця в полі — знісно: жнива. Уже від кількох тижнів видно на залізничних двірках в Монастирських, Вучачи, Чорткові та інших подільських двірках, як громада кудлатих Бойків з родинами висідають, а потім двірські фіри розвозять їх по дворах, по кількі і кільканайцять, на по-

каз і на пострах для місцевих робітників. Та як не чемну дитину страхають коміньярем, так і пани й посесори страхають подільського хлопа його братом — кудлатим Бойком. Будь чемний, ти подільський хлопе, та роби по таких ціні і на такий снїв, як ми пани й посесори хочемо, бо инакше сировадимо тисячі, цілі села тих Бойків кудлатих, і піде менше сьвідомий, темнійший і голоднійший брат на брата, а ти, подільський хлопе, будеш з голоду загинати.

І в тім самім часі, ті самі залізничні поїзди, які привезли на Поділя кудлатих Бойків, вивозять з подільських міст і сїл зовсім інших людей: — то богачі з міст; пани й посесори з дворів їдуть до купелів, на сьвіжий воздух, на так зв. по німецьки „фрішлюфт".

Не говоримо про тих, що дійсно для поратования здорovia їдуть лічити ся; говоримо про сих, що для наради, для забави, от так собі їдуть на „фрішлюфт".

Як то виглядає таке житє в купелях на „фрішлюфт", трудно се докладно тут передати так, аби тяжко працюючий, зарібний чоловік міг зрозуміти. Сільський зарібник має часом в році відночинок сидити у зимі в хаті, як не має роботи, о голоді й холоді і зі страхом чекає, чи вернеть ся щасливо жінка з дітьми, які пішли в ліс трохи форосту назбирати, чи такі може лісничий їх снїмає і шматє відрє. Але той хлосний „фрішлюфт" то не є панський „фрішлюфт". Там у купелях живуть пани як у раю, там гроші сиплять ся як мука з пателью, а за гроші всього дїставеш, усякі приємности й забави. Там, аби від спеки панів прохолодити, поносять їм такі льоди, що то в губі розливають ся; кусєць таких льодів коштує 60 чи 80 сотиків, саме тільки, що з а робляє хлоп тяжкою працею на день, а в сьвєдодній хвилині розпливають ся в панській губі. А за покій, поміщанє платять 10 і 20 коп. денно, якраз тільки а може навіть більше, як платити сільський зарібник на цілий рік коміршого. А що за стріб, одежі! Там пани носять сукні, що стоять кількєсот копєк, а в вухах носять такі маленькі камінчики, що то сьвітять. І глядши на такий камінчик і не дав би ти за нього одного сотика, а він стоїть п'ять і шість тисяч копєк. За такі гроші можна купити 10 чи 15 моргїв поля, і три або чотири хлоські родини могли би при праці ежжити — а се носить така одна пані в вухах.

Купелі є всілякі. Є такі купелі, в яких лічать панів від нервів, що то мають багато крові і брикають як новорівнєсті коні. Там тих панів шурують і зливають земною водою. Дивно і сьмішно глядїти, як такий набок лежить розвернений, а над ним двоє міцних драбів, кусєцьких люкаїв, які ї їдять по ним здоровими щїтками, а пани-хлос навіть не ворухнєть ся, тільки стогне. Як би так формаль потягнув такого пана кївським „жгреблом" — о, тоді був би великий гвалт, заріз спровадили би жандармів; а в купелях пан за таке „прання" ще доплачує.

А є знов такі купелі, в яких лічать панів, що за богато їли, що мають багато м'яса на собі і мають такі випасєні, звисаючі черева, що мусять їх на шнурку, на паску носити. Там панам дають такі води, що їх приписують, а налто тримають їх на прилоні, аби багато не їли. Сидить такий пан і бачить, як другі заїдають такі страви, яких йому їсти не вільно і аж слізна бідному з рота тече. І що дня його важуть, а з того велика радість для родини, коли йому один або два фунти на вазі убудє. Через кількі тижнів так його лічать і жолудок посодолюють, аби мїг знов убиратись і знов до купелів їздити.

Всілякі є ті купелі; є такі над морем, де з великої води зовсім лїгідний воздух повиває, є „фрішлюфт" в горах, де тіни великих лісів і парків (огородів), де завсїгди холод панує, там театри і забави, там музика приграває.

А в тім самім часі на безкраїх полях і ланах подільських зовсім відміне житє. Там замість музики чути брєнкїт кію і сернів, там цілі хлоські родини, старі і молоді, баби і діти висипались на двірський лан, обступили той лан кругом і на випередки, один наперед другого, рвуть ся збирати панєське обїжє, бо кождий хотїв би найбільше снопів заробити, бо кождий знає, що тільки зарібок в жнива може його виратувати перед голодом в зимі.

Там нема шуму моря, нема холоду, гір, нема ласоци і льодів. Там сонце пражить, пїт цюрком по лиці пливе, вода з баюри гасить спрагу, а весь стрїй — одна сорочка. Там на тих подільських ланах сьвіт бідаків і нуждарів гарує від рана до ночі в тяжкій праці на те, аби той другий сьвіт богачів добре бавив ся в купелях — мав добрий „фліплюфт".

Ради душі спасєня.

— Чотири — шість, два два на чотири, шість головок! чулась з під землі.

Іванчук теж саме кричав до пана Олейка. З лайкою волік пан Олейко сльупки до долиньної брами у вищї і навалював візок.

Дзєнь! гуркіт, і знов сигнал, і знов пішли візки з вуглєм. Уже руки вмиляють їх розсадовувати.

Над берегом жєврї піднялася ціла стирпа дрібног

а радї би допомоч справи дий одобразовим дат. Тож щоби і їм дати сиргу взяти участь в сїм заєшовано так званий „пєлевий Фонд", з кот гроші мають бути ужил ливиславя Мих. Павлий сльідуую зиму до пол. ропп для поліцєнєя роваю.

Думаємо, що ніхто не противий і тим с при великіх оказанях ко буде старати ся, щоби до осєни відновідала цілі.

Дого сего часу „купел фонд" представляє ся т Ів. Цюпак
П. Дїгєйчук
Руска Книгарня
Пані А. Шаньків
Н. Курповський
Т. Марцінів
П. Симолюк
Мих. Стецишин
А. Малинюк
О. Жєрєбко
П. Пундій
Н. Бойчук
Ів. Стратїйчук
Ількє Луговий
Н. Гунька
П. Чайковський
Не знати звідки
Д. Кушнїрчук

Разом
Коли порівнаємо сє сьвєтчу екїтаду з поперед, то побачимо, що дї де гаразд.

Переглянувши снєтєшє двозавтїв побачимо, що люди того рода, що д мають до кінця і тому на сподівати ся, що д винає.

Щоби рїч як сльїд було вести, треба ви чоловіка, котрий би з ся сїм.

Голосувати і бути ним може бути кождий і мє в нинїшнім звїтє члена сєго товариства.

Тому кождий хто тє сєй звїтє зволить ви ти лїєт на мою адрес поvjняючи сльідуючу:

1) Яким, щоби управляв справами с товариства
2) Звїти мають жу лущувати в сльідуючих тах (назви газет)
3) З своїм сторонни нуо, щоби назва сєт була (назва).

Лише шпиро а конє де такий якого треба

Гаразд,
Н. В. Башинський
Box 544
Yorkto

P. S. Може когє в голоднего, що зє пристати до сєго зтє тва, нехай в сєйчас нє щоби похибку як нє ше полагодити.

Примїрне весє

В нас в Кєлгарї сє 20 липня вїсчєн Гєлїч з Василєм Пєкарєм. Гєстї на сїм забавлялись найкрасє Тирєв виступив під тами як бесєднїк і зібраним про нашог когє борца за права